

A vesztes jutalma

- Szóljon, ha nem hallgatnak a szép szóra, és én majd rendőrt hívok - mondta Mrs. Kovalziek.

Legszívesebben odavágtam volna a fejéhez, bizony az kéne ide, tekintélyt parancsoló, egyenruhás rendőr, aki a fegyverét is előrántja, ha kell, sőt talán még a levegőbe is lő néhányszor. Akkor majd csend lesz, rend és nyugalom. Úgy, ahogy az egy könyvtárhoz illik.

A suhancok visszasomfordáltak az asztalukhoz, és ez is felettébb bosszantott. Mrs. Kovalzieknek elég volt annyit mondani: kitiltja őket mindörökre, ha nem nyugszanak. Erre befogták a szájukat, eloldalogtak.

Előzőleg rám is hallgattak. Öt percig. Aztán újrakezdtek, mintha csak a könyvespolcok közötti bújócskázásra akarnának rávenni. Ha rájuk szóltam, vigyorogva átmentek a könyvespolc másik oldalára. Ott aztán kezdtek előlről. Nem hiszem, hogy össze akartak volna verekedni, de lökdösték, heccelték egymást. Hangos megjegyzéseket tettek egymásra, amire általában még hangosabb volt a felelet. Ha követtem őket, kettő máris eltűnt, a másik kettő sietve leemelt egy-egy könyvet a polcra, s úgy tett, mintha elmélyülne valami tudományos munkában. Láttam, hogy a könyv lapjai mögül rám sandítanak, vigyorra húzódik a szájuk, épphogy ki nem tör belőlük a röhögés.

Odaléptem a hozzám közelebb állóhoz, kivettem kezéből a könyvet. A filozófia története - olvastam a borítóról.

- Nocsak! Újabban a filozófia érdekel? - kérdeztem tőle.

- Nem újabban, régóta - felelte.

Igyekezett komolyságot ölteni magára, s ha nem ismertem volna már őkelmét, talán még meg is etet. Kihívóan emelte rám a tekintetét, pillantásában ott bujkált a kajánkodó, mesterséges felháborodás: nem tetszik talán, hogy az összes tudományok közül éppen a filozófia keltette fel érdeklődésemet?

Visszahelyeztem a filozófia történetét a polcra.

- Mit tudsz te a filozófiáról?

- Most még nem sokat - válaszolta nyeglén. - De már van valami fogalmam.

Társaiból éktelen, gúnyos röhögés tört ki a másik sorban, a baloldali könyvespolc mögött. A polc végénél könyveket böngésző hölgy is felkapta a fejét, ami arra készítetett, hogy magára hagyjam filozófiára szomjazó barátomat, s elinduljak rendet teremteni a másik sorban. Mire megkerültem a hosszú könyvespolcot, eltűntek onnan, a számítógépek felől hallottam valamivel visszafogottabb hangjukat. Közben a terem másik sarkában is felsikoltott egy kislány, mintha csak a haját cibálnák.

Az egész könyvtárra kellett felügyelnem, így az óvodás gyerekek fegyelmezése is rám hárult. Indultam felderíteni a visongás okát, s közben beleütköztem filozofikus barátomba. Nyíltan a szemembe nevetett, rettentően jól szórakozott irigylésre méltónak nem nevezhető helyzetemen.

Elfutott a méreg.

- Na, figyelj csak ide, barátom! - Megfordult, hogy otthagyjon, mint Szent Pál az oláhokat. Megragadtam a vállát.

Sovány, de izmos kamaszkölyök volt, bronzbőrű, tizenhat-tizenhét éves talán, két fejjel alacsonyabb nálam. Erősen megszorítottam ugyan a vállát, mégis kitéphette volna magát a fogásomból, s talán meg is teszi, ha nem éri váratlanul a szokottnál jóval erélyesebb fellépésem. Arcára fagyott a vigyor, szemei összeszűkültek, mindamellettt félelem nélkül nézett fel rám. Összeszorította amúgy is keskeny száját, sugárzott róla a dacos ellenállás. Felemelte jobb karját, hogy lehántsa magáról vállát markoló kezem.

Ekkor lépett oda Mrs. Kovalziek. Észre sem vettem, hogy ott áll a közelünkben.

- Patrick, eredj a barátaidhoz - mondta a fiúnak -, és viselkedjétek úgy, ahogy illik, vagy ki lesztek tiltva innen örökre.

Aztán hozzám fordult, és erélyes, már-már parancsoló hangon mondta:

- Paul, jöjjön kérem az irodámba!

Odabent kimerően hellyel kínált, majd egy hatalmas sóhajt követően fáradtan roskadt a karosszékebe. Hosszú ideig nem szólt egy szót sem.

- Ezt nem szabad - mondta végül.

Fogalmam sem volt, mire célzott, de már az előző felszólítása is felbőszített, azaz nem is a felszólítás maga, hanem a hang, amellyel az irodájába parancsolt. Nem tudom, hogy nézhettem rá, de bizonyára nagyon dühösen, mert csillapítólag emelte fel a kezét. Nem kell felháborodni, nincs semmi baj, jelezte ez a mozdulat minden kiváltott hatás nélkül. Mert feszültségem egy fikarcnyit sem enyhítette.

- Mít nem szabad? - kérdeztem indulatosan. - Talán valami törvénybe ütközöt cselekedtem, vagy megszegtem a könyvtár szabályait?

- A könyvtár szabályait... hát, szóval, hogy is mondjam - elbizonytalanodott, egy pillanatra elakadt, aztán határozottan kivágta: - Igen!

Megnyúlt az ábrázatom. Noha elég reménytelennek tűnt, igyekeztem maradéktalanul elvégezni a rám bízott feladatot. Nem tudtam elképzelni, mivel sérthettem meg az előírásokat.

- Értse meg, Paul - folytatta -, nem szabad a könyvtár látogatóival testi érintkezésbe lépni.

Hápgotam a meglepetéstől. Testi érintkezés? Mit akar ezzel mondani? A könyvtárnak nagyon kevés csinos hölgylátogatója volt, többnyire csitrik vagy idősebb asszonyok tisztelték meg az intézményt, de még arra a kevés szemrevaló teremtésre sem vettem egyetlen kétértelmű pillantást, hát még testi...

- Láttam, hogy megragadta azt a fiút - mondta. - Hát ezt nem szabad. Nem arra célzok, hogy esetleg bántalmazni akarta, ezt nem feltételezem, de a jövőben ne nyúljon senkihez. Könnyen félreérthető.

Nem firtattam, mi érthető félre, nem akartam vitába szállni vele, így csak kényszeredett egyetértéssel bólogattam. Hanem azt mégsem tudtam megállni, hogy cinikusan meg ne kérdezzem:

- Ezek szerint kezet sem foghatok senkivel?

Komolyan válaszolt.

- Ha ki lehet térni előle.

Alsó ajkát kezdte harapdálni, lesütötte szemét, nyomát sem láttam rajta korábbi erélyes főnökömnök.

- Ezek, tudja, nem olyan könyvtárak, mint amikhez mi voltunk szokva oda-haza.

Mrs. Kovalziek Lengyelországból jött, ott nőtt fel, ott végezte a főiskolát, s minden bizonnyal ő is azokhoz a csendes, nyugalmat árasztó, olykor még áhítatot is kiváltó könyvtárakhoz volt hozzászokva, mint amelyenekhez én is Budapesten. Olyan könyvtárakhoz, amelyekben egy papírlap hangosabb zizegése is rosszálló pillantásokat vált ki; a visszafojtott suttogás is zavarhatja a másikat. Egyikőnk sem tudta, változtak-e időközben a hazai bibliotékák, emlékezetünkben azonban úgy maradtak meg, mint a könyvek, a művelődés valódi szentélyei.

Az eligazítás befejeződött. Mrs. Kovalziek felállt a karosszékéből, s mintegy mentegetőzve széttárta karjait. Arcán láttam a sajnálkozást, amivel értésemre akarta adni: ha tetszik, ha nem, ehhez kell alkalmazkodni.

Szikár, csontos arca volt, alakulató ráncokkal tarkított, csak a homlokán feszült simán a bőr, mintha laposra fésült, sűrű és őszbe forduló hajszájai húzták, feszítették volna hátra. Arcának csupán az ajkára vékonyan felkent rúzsréteg adott egy kis színt, szeme is éppoly szürke volt, mint a rá telepedő két szemöldök vékony íve. Egyszerű, földig érő, sötétbarna ruhát viselt, ami úgy ereszkedett le csontos vállairól, akár egy könnyű és sietve ráterített lepel. Apácázárdák nővéreit képzeltem ilyennek, a magukra erőltetett ájtatos szigor mögé rejtve mindazt a kedvességet, amit megőriztek maguknak vidámabb gyermekkorukból.

- Ha mégsem tudná kordában tartani ezeket a féktelen kamaszokat, parancsolja ki őket a könyvtárból. Ha pedig nem engedelmeskednek, hívjon át egy rendőrt a szomszédból. Vagy tudja mit? Előbb szóljon nekem, majd én hívok rendőrt.

Az ajtóban álltam már, amikor megjegyezte:

- Ezt persze csak a legvégső esetben.

Örülöm kellett volna, hogy ilyenformán segítségemre van, könnyíteni akarja munkámat. Figyelmeztetése mégis dühített, és e pillanatban nagyon haragudtam rá. De még jobban haragudtam filozófiát kedvelő barátomra, akit minden óva intés ellenére örömmel felpofoztam volna.

Visszatértem a könyvtár nagytermébe. A négy kamasz már a számítógépek előtt ült, belemerülve lövöldözős játékaikba. Éppen csend uralkodott mindenütt, néhány percig úgy tűnt, tényleg könyvtárban vagyok.

Régi vágyamat éreztem teljesülni, amikor az újságban olvastam, hogy könyvtári kisegítőt keresnek. Noha csak sejtettem, mi lehet egy könyvtári kisegítő feladata, azonnal jelentkeztem. Iskolai végzettségemet – még úgy is, hogy bizonyítványaimat Magyarországon kaptam – elegendő ajánlólevélnek tartottam. Mindenesetre a kérdőívre – az igazságnak megfelelően – azt is beírtam, hogy világléletemben szerettem a könyveket, az olvasás több mint kedvenc időtöltésem, amellet megležitosten tájékozott vagyok az amerikai irodalomban is, amit hasznosíthatok a kedves olvasók érdekében.

Behívtak egy tesztre a központi könyvtárba, ahol több mint két óra hosszat ültem a számítógép előtt. Minden feltett kérdést háromszor is megrágtam, mielőtt megadtam a helyesnek vélt választ. Kivert a veríték, mire végeztem. Örömmel töltött el azonban, hogy az elért kilencvenöt pontommal megfeleltem a felvételi követelményeknek. De hátra volt még egy szóbeli vizsga.

Két hölgy faggatott legkevésbé könyvekről. Elsősorban az érdekelte őket, miként viszonyulok embertársaimhoz, s ha netán úgy adódik, higgadtan tudom-e kezelni a kelleténél feldúltabb könyvtárlátogatókat. Meg hogy állom-e indulatmentesen, ha valaki ostoba kérdéseire akar kielégítő és kimerítő választ, miközben többen is toporognak a háta mögött, egyre ingerültebben várva sorukra. Jónéhány ehhez hasonló kérdést tettek fel, hol az egyik, hol a másik. Elégedett fizimiskájukról leolvashattam, akár egy élelmiszerboltba is elmehetnék pénztárosnak, olyan végtelen türelemmel és megértéssel alkalmazkodom minden kényes szituációhoz. Álmodni sem mertem volna, mennyire más egy ilyen helyzet a valóságban.

A két hölgy lelkesen gratulált, majd közölték, egyelőre felügyelő lesz a beosztásom. Azt hittem, viccelnek, és egy ültetvényre akarnak kihelyezni rabszolgák mellé. El is nevettem magam – ekkor már felszabadultam, elvégre régi álmom teljesült, egy bibliotékában fogok dolgozni –, ugyan mire kell felügyelni egy könyvtárban? A rendre, felelték a világ legtermészetesebb hangján.

Másnap jelentkeztem Mrs. Kovalzieknél, aki bemutatott az új munkatársaknak, és végigvezetett a hatalmas könyvtárfiókon. Délután egy óra volt, amikor Mrs. Kovalziek bemutatta az irányítása alatt álló intézményt. A teremben kevesen tartózkodtak, körös-körül mindenütt ünnepélyes csend uralkodott, én is csak suttogva mertem feltenni beosztásomra vonatkozó kérdéseimet.

Sok dolgom nem lesz, ámítottam magam. Jut majd időm a könyvekre is, hiszen van itt szépirodalomtól kezdve szótárakon, ismeretterjesztő köteteken át a legfrissebb magazinokig minden. Boldog voltam, hogy ilyen helyre vetett a sors.

- Jól tartsa nyitva a szemét - figyelmeztetett körutunk végén Mrs. Kovalziek -, és legyen erélyes. Magának remélhetőleg lesz tekintélye, mégiscsak férfi, és szép nagyra nőtt.

Kihúztam magam. Ha rajtam múlik, innen ugyan egyetlen kötet sem fog kikerülni engedély nélkül.

Délután négy órakor elszabadult a pokol.

A könyvtár különtermét óvodás gyerekek birtokolták reggeltől délutánig. Kathy, a könyvtár gyermekrészleg-felelőse foglalkozott velük napközben, s ha azt veszem alapul, hogy a nebulók jelenlétét egy pisszenés sem jelezte, akkor azt kell mondjam, kiválóan látta el az óvónő szerepét. Ám úgy négy óra tájban kitárult az ajtó, s a gyerekek, mint a sáskahad, rajzottak ki a teremből. Sivalkodva, egymás hegyén-hátán, versenyezve, melyikük ér előbb a gyereksarokba, ahol kifestő- meg képeskönyvek, valamint jó néhány játék és kizárólag a számukra fenntartott két számítógép várta őket.

Egy embernek lehetetlen volt megfékezni a zárt teremből kiszabadult lurkókat, akik azonmód hajba kaptak valamin. Általában a számítógépek miatt marakodtak, hiszen két gépet akart tíz-tizenöt gyerek egyszerre birtokba venni. Ha szóltam rájuk, elcsendesedtek, de akik nem jutottak a komputerhez, azonnal elkezdtek gögöcskázni.

- Nem rohangálunk! Nem a játszótéren vagytok - álltam némelyik útjába. Ilyenkor megszeppenve néztek fel rám, sűrű bólogatással jelezték, hogy értik, amit mondok, és ehhez tartják magukat. Egy perc múlva kezdtek előlről.

Mindeközben az én négy jóbarátom is hallatott magáról.

A bejárati halltól balkéz felé tizenkét számítógép volt elhelyezve két sorban. Sorszámot kapott, aki igénybe akarta venni a gépek valamelyikét, s egy-egy óra állt mindenki rendelkezésére. A kiszabott idő leteltével át kellett adni a helyet a várakozóknak. Délelőtt ezzel nem is volt semmi gond, alig néhányan vették igénybe ezt a szolgáltatást. A nagy forgalom akkor kezdődött, amikor az iskolákban véget ért a napi oktatás, és a tinédzserek ellepték a könyvtárat. Természetesen ilyenkor érkeztek a napközben dolgozó felnőttek is. A diákok, ha lejárt az idejük, új sorszámot húztak, s a könyvespolcok között vagy az asztaloknál várták, hogy ismét sorra kerüljenek. Legtöbbjükkal ritkán volt gondom, annál gyakrabban Patrickkel meg a barátaival.

Velük még akkor is volt bajom, ha a számítógép előtt ültek. Rendre felugráltak, hogy odalépjenek valamelyik társuk monitorja elé, mert az okvetlen meg akart mutatni valamit. Ezzel s persze hangos megjegyzéseikkel, vihogásaikkal zavarták azokat, akiknek valóban fontos volt a számítógép használata. Még akkor is rajtuk kellett tartsam a szemem, amikor szótlanul meredtek a monitorra. Azonnal tudtam, olyan helyekre kalandoznak a világhálón, amelyek szigorúan tiltva voltak. Mert leblokkolni nem tudták, ezért nekem arra is ügyel-nem kellett, nehogy valaki pornográf képeket nézegessen. Amint nem figyeltem oda, Patrick és barátai rögtön eltévelyedtek.

- Most szépen felállsz, és itt hagyod a gépet - mondtam Patricknek, rajta-kapva őt egy pornográf videofelvétel tanulmányozásán.

Egy kattintással váltott a monitoron, s mintha mi sem történt volna, ártatlan arccal tekintett fel rám.

- Még van öt percem – tiltakozott.
- De nem ilyesmire.
- Hát mire?

Jajveszékelés szakított félbe, mehettem a gyereksarokba rendet teremteni. Két kislány kapott hajba valamin, szó szerint egymás haját tépték. Mindkettő sírva fakadt, amikor szétválasztottam őket. Egyik a másikat hibáztatta. Épp-hogy elcsitultak, kiabálást hallottam a könyvtár hátsó sarkából. Igyekeztem a helyszínre, ám egy idősebb hölgy megállított, szerette volna tudni, hol talál meg egy bizonyos könyvet. Ismertem már a könyvtár beosztását, s a megfelelő polchoz akartam kísérni a hölgyet. A hátsó sarokban egyre hangosabb lett a veszekedés. Kénytelen voltam magára hagyni a könyv után érdeklődőt, ott a sarokban nagyobb szükség volt rám. A hölgy utánam szólt, és felháborodásában udvariatlan, goromba fráternek nevezett.

Patrick és a barátai egy asztalnál ülő lányt vettek körbe, nyilvánvalóan ismerték talán az iskolából, de a lány tanulni akart, s most már durva szavakkal küldte el a fiúkat, akik egy tapodtat sem mozdultak. Csak akkor oldalogtak el, amikor megláttak.

Mint már annyiszor, most is Patrick maradt vissza. Soha nem tudtam rájönni, miért. Lehet, hogy más okai voltak, nekem mégis az volt az érzésem, velem akar összeakaszkodni mindenáron.

- Már megint te vagy a rendbontó?
- Miért pont én? Más nincs ebben a könyvtárban?
- Vannak mások is, de te vagy az, aki nem tud nyugodtan ülni a fenekén.
- Nem csináltam semmit.
- A fenét nem. Hagyjátok békén ezt a lányt. Tanulni szeretne. Igaz? – fordultam a lány felé.

A lány mélyen a könyve fölé hajolt, nem felelt a kérdésemre. Úgy tetszett, mintha kuncogna magában.

- Hol van előírva, hogy udvarolni sem szabad? – kérdezte Patrick. Az asztalnál ülő lányból kibuggyant a nevetés.

Elborult az agyam. Nyugalmát vigyázom, ő meg nevetségesnek tartja ezt ahelyett, hogy hálás lenne érte. – Nem akarlak még egyszer itt látni a lány asztalánál – mondtam Patricknek, holott ezúttal inkább a lányra voltam dühös.

Vállat vont, és faképnél hagyott.

Elhatároztam, taktikát változtatok.

Megfigyeltem, hogy Patrick olykor egyedül ült az egyik asztalnál, vagy mert barátai a számítógépeknél voltak, s neki éppen nem jutott szabad gép, vagy társai később érkeztek, netán korábban távoztak. Patrick ilyenkor papírlapot fektetett maga elé az asztalra, és rajzolt. Minden esetben egy nyitott könyvet terített ki maga elé, abból másolt ki különböző figurákat. Néha odapillantottam rajzaira, és megállapítottam, ügyes keze van, hajszálpontos másolatokat készít.

Egy alkalommal megálltam mögötte.

- Szépen rajzolsz.

Villámgyorsan összehajtotta a papírlapot, mintha szégyellné a tehetségét.

- Nem kell eltakarnod, nagyon jó rajz. Csak egy baj van veled.

- Újabban már rajzolni sem szabad?

- Dehogynem! Sőt! Csak arra volnék kíváncsi, miért másolsz mindig? Miért kopírozol? Nincsenek eredeti elképzeléseid?

- Azt rajzolok, amit akarok. Vagy nem?

- Igazad van. Tényleg azt rajzolsz, amit akarsz. Ebbe nincs bebeszólásom. Mégis arra kérnélek, és tényleg csak kérlek, rajzolj valami mást. Olyasmit, amit te magad képzelsz a papírra.

Összecsuktam az asztalon fekvő könyvet.

- Ezt most visszahelyezem a polcra. Ha nem hallgatsz rám, természetesen bármikor újra leemelheted. Végére is azt csinálsz, amit akarsz. Én csak arra kérlek, használd a saját fantáziádat.

Összeszorította száját, farkasszemet nézett velem, de egy szóval sem tiltakozott. A polcok közül visszánéztem, láttam, másik papírlapot vesz elő, s a lap fölé helyezi ceruzát tartó kezét.

Legközelebb, amikor ismét egyedül volt, kiválasztottam a polcokról egy vasos kötetet. *Fejlődés a képzőművészetekben* volt a címe. A könyvet odatettem Patrick asztalára.

- Tanulmányozd, talán tetszeni fog.

Neheztelő pillantást vetett rám, mire akarom kényszeríteni. Talán tett is volna valami megjegyzést, én azonban elléptem az asztaltól, rábízva, hogy mihez kezd a könyvvel. Később meglestem a polcok mögül, s láttam, elmélyül a kötet tanulmányozásában.

Na, végre!, gondoltam, ezen az úton talán messzire jutunk.

Mekkorát tévedtem!

Amint a barátai megjelentek, sutba vágta rajzait, és kezdődött minden előlről. A lányok piszkálása, egymás hangos heccelése másokra való tekintet nélkül. Falra hányt borsó volt minden kérdés, figyelmeztetés.

Kezdett elegendem lenni a könyvtárból. Ide tényleg felügyelőre volt szükség, én viszont könyvtári kiegészítőnek jelentkeztem. Könyvekkel és könyveket szerető emberekkel akartam foglalkozni, nem pedig rakoncátlan gyerekekkel, hetvenkedő és önmagukat fegyelmezni képtelen kamaszokkal. Patricket és társait, bármivel próbálkoztam is, nem tudtam megfékezni.

Velük való viaskodásom odáig fajult, hogy megfogadtam, egyik nap, ha korábban végzek, megvárom, és móresre tanítom őket az épületen kívül. Annyira még nem éreztem öregnek magam, hogy ne tudnék elbánni négy ilyen kamaszkölyökkel. Nem gondoltam végig, hogyan és miként fogom lebonyolítani, csak az járt az agyamban, mivel közeledett a tél, és hat óra után már sötét volt odakint, hogy a sötétség leple alatt elégtételt veszek.

A felmondást is komolyan fontolgattam. Csalódtam a könyvtárban, és ez a fe-lügyelői állás úgy hiányzott nekem, mint vézna gyereknek a tüdőbaj. Kapok én másik munkát, efelől nem volt kétségem. Ez a lehetőség mégsem nyugtatott meg, hiszen eddigi életemben még nem futamodtam meg semmi elől.

Csakhogy okosabb enged. Hiába a sötétség, ha elnászpángolom Patricket a ba-rátaival együtt, abból nekem származik nagyobb bajom.

Egy napon éppen az óvodásokat reguláztam, amikor hangos csattanásra lettem figyelmes. Magukra hagytam a gyerekeket, és siettem a könyvtár távo-labbi sarkába. Egy látogató már messziről integetett felém, igyekezzek, mert itt valami nagyon felháborító dolog történik. És valóban. Patrick két barátja vere-kedett össze. Csépték egymást, Patrick meg a negyedik társuk megilletődve húzódott félre. Látszott, ezúttal szó sincs heccelődésről, vitájuk, ha volt, valóban elmérgesedett. Alig tudtam szétválasztani őket. Közéjük álltam, a verekedés így abbamaradt, de még mindig acsarkodtak egymásra.

- Betelt a pohár - mondtam nekik. - Ha most azonnal nem hagyjátok el a könyv-tár területét, rendőrrel viteltek ki benneteket.

Az ellenségeskedés rögtön megszűnt. A két kakaskodó egyszerre nézett rám gyűlölködve.

- Mozgás! - siettettem őket. - Odakint agyon is verhetitek egymást.

Láthatólag nehezükre esett, de végül csak megmozdultak, és lassú léptekkel elindultak a kijárat felé.

- Volt egy kis vitájuk, azért még nem kell kirúgni senkit - jegyezte meg Patrick. Visszamaradt barátja bólogatással helyeselt.

- Amit mondtam, rátok is vonatkozik - rivalltam Patrickre. - Kifelé!

- Mi nem csináltunk semmit - tiltakozott. - Ehhez nincs joga!

- Nincs? Na, majd meglátjuk!

Sarkon fordultam, meg sem álltam Mrs. Kovalziek irodájáig.

Beszámoltam a történekről, s közöltem vele, mind a négyet kiltítottam a könyv-tárból, de Patrick és a barátja nem engedelmeskednek, nem hajlandók társaikat követni.

- Erőszakhoz nem folyamodhatok, nem látok más megoldást, rendőrt kell hívni. Az majd kikíséri őket.

Mrs. Kovalzieknek olyan lett az ábrázata, mintha citromba harapott vol-na. Vagy egy percig mereven bámult rám, talán az általam felvetett lehető-séget fontolgatta. Aztán számomra teljesen váratlanul felpattant íróasztala mögöl.

- Jöjjen - mondta, s már viharzott is kifelé az irodából. Igyekeznem kellett, hogy a nyomában maradjak. A két csipkelődő jómadár még ott állt, ahol hagy-tam őket. Gondolom, a történeket vitatták meg egymás között. Mrs. Kovalziek éppen hogy le tudta fékezni magát előttük.

- Én is, Paul is többször figyelmeztettünk benneteket a könyvtári rend be-tartására. Úgy látszik, nem használ. Mind a ketten ki vagytok tiltva egy hétre a könyvtárból. Ugyanez vonatkozik a másik két társatokra is. Megmondhatjátok

nekik. Ez alatt az idő alatt még a könyvtár környékén sem akarom látni egyikőtöket sem.

Patrick tiltakozni akart, de Mrs. Kovalziek hevesen leintette.

– Egy szót sem akarok hallani. Gyerünk, távozzatok!

A két kamasz lehorgasztotta fejét, és elindultak ők is kifelé.

Mrs. Kovalziek intett nekem, kövessem. Az irodájában helytel kínál.

– Örökre kitiltani valakit csak nagyon alapos indokkal lehet. Nekünk nem szabad elfelejteni, hogy ezt a könyvtárat az adófizetők pénze tartja fenn. Úgy is mondhatnám, végső soron ők a tulajdonosok. És a tulajdonosokkal csínján kell bánni. De ebből majd tanulnak.

Jóváhagyólag bólintottam, noha nem győzött meg. Azok is adófizetők, így ők is tulajdonosai ennek az intézménynek, akiket ezek a csibészek egy percig sem hagynak nyugton. Az ő érdekeiket is figyelembe kéne venni, gondoltam, de csak legyintettem.

Legalább egy hétig könnyebb lesz a dolgom. Az is valami.

Másnap, közvetlenül zárás előtt odahívtak a könyvkiadó pulthoz azzal, hogy engem keresnek. Negyven év körüli, egy éttermi hálózat egyenruháját viselő, fáradtnak látszó, sovány nő várt rám. Sötét bőrszínéről, helyenként már őszülő, de még mindig fényesen csillogó fekete hajáról ítélve sejtettem, bevándorló lehet valahonnan a Karib-tenger térségéből. Nem tudtam elképzelni, mit akarhat tőlem.

– Te Paul? – kérdezte, s már az első szavaiból gyanítottam, nehéz lesz szót értenünk. Én is erős akcentussal beszéltem az angolt, látogatóm azonban még rajtam is messze túltett. Gyorsan akarta elmondani, ami a lelkét nyomta, hadarva beszélt, tulajdonképpen nem is angolul, hanem egy angollal kevert, számomra idegen nyelven. Egyetlen dologban lehettem biztos: bármit akar közölni velem, az nagyon fontos, mert látva értetlenségemet olyan kétségbeesetten nézett rám, mintha a világ sorsáról kellene határoznom a válaszómmal, amire hiába vár. Kérdésekkel próbáltam kihámozni belőle, mi is valójában látogatásának célja, s hogy miért pont engem keres. Kérdéseimet megértette, én viszont annál kevésbé az ő válaszait.

Szerencsénkre egy a hóna alatt könyvekkel távozni készülő férfi fültnúja volt az asszony mondókájának, s látva tanácsstalanságomat, odaszólt neki – később megtudtam, Haitiban beszélt kreol nyelven –, mire az asszony megismételte szóáradatát. Ezúttal – értő fülekre találva – még hevesebben, s nekem úgy tűnt, növekvő felháborodással. A férfi néhány szóval megnyugtatta a sírásával küszködő asszonyt, majd érthető angolságra fordította a hallottakat.

Mint kiderült, Patrick anyjával hozott össze a sors. Azt sérelmezte, hogy fiát kitiltottuk a könyvtárból.

– Ez az asszony férjével együtt mindennap késő estig dolgozik – mondta a segítségemre siető férfi –, és ők csak addig érzik nyugodtnak magukat, amíg fiukat jó helyen tudják. Vagyis a könyvtárban. Ha ide nem jöhet, szülői felügyelet híján könnyen rossz társaságba keveredhet. Ők, mármint a szülők, ezt minden eszközzel meg akarják akadályozni. Csakhogy sokat dolgoznak, reggeltől késő

estig, nem ügyelhetnek a fiuk minden lépésére. A hölgy arra kéri Önöket, vegyék vissza fiát a könyvtárba.

Amikor a férfi befejezte a fordítást, az asszony beharapta alsó ajkát, és várokozva tekintett rám.

Felelet helyett türelemre intettem őket, és kihívtam Mrs. Kovalzieket az irodájából. Ez a döntés messze meghaladta volna hatáskörömet.

Mrs. Kovalziek figyelmesen végighallgatta a férfi megismételt szavait, majd a kétségbeesett asszonyra nézett. Aztán felsóhajtott, és felém fordult.

- Maga mit szól ehhez, Paul?

Mit szólhatnék? Megértem én Patrick szüleinek aggodalmát, és őszintén tisztelem a fiukért hozott áldozatukat. Viszont nem vagyok hajlandó tovább folytatni Patrickkel meg a cimboráival való és megfelelő eszközök hiányában eredménytelen viaskodásomat. De miféle eszközök kellenének nekem? Nagyobb hatalom erőszakos közbelépéshez? Vagy kitartás és végtelen türelem? A türelmem elfogyott. Nem nekem való ez.

Az asszony reménykedve szegezte rám tekintetét, közben mondott valamit azon az érthetetlen kreol nyelven. Valamit, amin még a fordításra vállalkozó férfi is mosolygott.

- Azt mondja a hölgy, beszélni fog a fiával, s ha szükséges, még az apja is előveszi. Megígérheti, a gyerek úgy fog viselkedni a jövőben, ahogy azt a könyvtár megkívánja tőle.

Most mind a hárman rám figyeltek, tőlem várták a döntést. És én döntöttem is magamban.

- Ha magának ez nem kellemetlen - fordultam Mrs. Kovalzieshez -, akkor vonja vissza a kitiltást.

Láttam rajta a megkönnyebbülést.

Patrick anyja úgy ítélhette, én hoztam meg a határozatot, s hálálkodva szorongatni kezdte a kezemet. Sovány ujjait alig tudtam lefejtetni magamról. Köszönetet motyogott Mrs. Kovalziesnek is, majd elégedetten távozott. A segítséget nyújtó férfi is elkészült.

Mrs. Kovalziek indult vissza az irodájába, én azonban útját álltam.

- Lehet, nem szép tőlem - mondtam neki -, de ez a mai volt az utolsó napom. Ne haragudjon, hogy felmondás nélkül itt hagyok csapot-papot, de nekem elegendő van ebből a... Nem csinálom tovább.

Meglepődött. Némán, s úgy tűnt, szomorúan meredt rám egy darabig. Sutogva szólalt meg végül.

- Ahogy gondolja, Paul. Nem tarthatom vissza.

Egy héttel később visszamentem a fizetésemért. Miután megkaptam a csekket, elkészöntem, és indultam kifelé, hogy egyszer s mindenkorra magam mögött tudjam ezt a kiábrándító bibliotékát.

Mrs. Kovalziek az ajtóban ért utol. Nagy fehér borítékot nyomott a kezembe.

- Majd elfelejtettem - mondta siralmas hangon mentegetőzve -, ezt magának hagyták itt. Minden jót, Paul.

Odakint az őszi napsütésben bontottam fel a borítékot. Egy vastag papírlapot húztam ki belőle. A papírlapra egy portré volt rajzolva, s legnagyobb megdöbbenésemre saját ábrázatomat ismertem fel a rajzon.

Az én arcom volt tagadhatatlanul, ráncaimmal, elől kissé kopaszodó homlokommal, széles állammal, alatta az alig észrevehető tokával. Akár fénykép is lehetett volna, annyira élethű volt, bár nem hiszem, hogy akad olyan fotográfus, aki pont akkor kap lencsevégre, amikor...

Amikor egyszerre látszik rajtam a csalódottsággal keveredő indulat, a dühös elégedetlenség és a fájdalmas lemondás. Egy olyan ember arcképe volt ez, aki nehezen fogadja el, hogy vereséget szenvedett.

És ez az ember én voltam.

A kép sarkában pedig ott díszelgett az aláírás: Patrick Boutin.

